

DANICA.

Katolišk cerkven list.

List 9.

V četrtek 3. sušca 1853.

Tlačaj 17.

Terpljenje Kristusovo.

V.

Ternje in rože.

„Jezus je tedaj vunkej šel, noseč ternjevo krono in ru-deč plajš. In Pilat je rekel Judam: Glej, človek!“ Jan. 19, 5.

Poklekнем pred Tebe, o Kristus! ino Te molim vsiga raztepeniga in s ternjem kronaniga zavoljo mojiga zveličanja ino Te prosim: dodeli, de terni Tvoje presvete krone meni obrodé rožice v krono večniga življenja.

Strašna je bila tista noč, ktero je Jezus v vednim zaplujanju in zasramovanju na Kajfovih dvorišu med sodnimi briči prebil. Silno se je še Njegovo terpljenje pomnožilo, de je kakor Bog že to noč vidil in slišal vse, kar ima prihodnji dan čez Njega priti. Že je petelin zapel pervikrat in drugikrat in zmiraj bližej so perhajale tiste ure, de bo vse ljudstvo vpilo: križaj ga, križaj ga! de ga bodo k stebru pervezali in grozovitno raztepli, in mu težek križ na rame nakladali, in že je v duhu slišal strašne udarce, s kterimi mu bodo roke in noge na križ perbili, in vidil ojstro sulico, ki mu bo Njegovo sveto stran prebodla. O kako dober je Bog, de nam je križe in težave perkril, ki nas v prihodnosti čakajo, koliko manj nam je treba terpeti! — Ali še druga britkost, ki vse to terpljenje daleč perseže, je to noč nad Jezusa prišla. Že v stari zavezi se Bog zoper svoje ljubljence pertoži rekoč: „Ako bi bil moj sovražnik mene klel, bi bil pač rad prenesel; ali de si ti to storil, moj znanec, moj prijatelj, ki si per meni sladkosti vžival in sva skupej hodila eniga serca!“ Te prebitke besede so se namreč to noč tudi nad Jezusam v nar polniši meri dopolnile. Še ni petelin dvakrat zapel in že je Peter Kristusa trikrat zatajil in se zarotil, de tega človeka celo ne pozna. O Peter, Peter! kaj si mislil, kaj si storil? De so Jezusa Njegovi sovražniki kleli in zasramovali, je rad in veselo prenesel, ali de si tudi ti, Njegov znanec in prijatelj, ki si bil izvoljen pervak apostelnov, ki si prejel iz Jezusovih rok ključee nebeskiga kraljestva, ki si bil postavljen skala cerkve, ki si per poslednji večerji pil sladek kelih presvete rešnje kervi, in si tri cele leta v serčni ljubezni s Kristusam popotval; de tudi ti to noč z Njegovimi sovražniki potegneš, se Njega sramuješ, ga tajiš in se tudi rotiš, de Jezusa celo ne poznaš, o kolika bolečina je mogla tvoja tajba in rotitev za Jezusovo presveto serce biti! O kersanska duša, ti ljubljena nevesta Jezusova, že per sv. kerstu Njemu zaro-

čena, ti Njegova nar dražji prijateljica, ki si že tolikokrat, celo neprenehama sladkost Jezusove ljubezni vživala, o kako more se le Jezusovo zavolj tebe ranjeno serce boleti, de se ti nisi le trikrat, ampak že sto in stokrat Njega sramovala in ga zatajala s Petram rekoč: Jaz ga ne poznam. Kolikokrat si se že zavolj ljudi sramovala, očitno poklek-niti in moliti, ali postiti se, ali ktero posebno po-božnost opraviti ali tudi sv. zakramente prejemati in si govorila s Petram: Jaz ga ne poznam. Koli-kokrat si že slišala grešne pogovore in smehe in vidila veliko pohujšanje, ktere bi bila lahko zaterla, pa si se sramovala zavoljo ljudi in si govorila s Petram: Jaz ga ne poznam. Kolikokrat si že slišala zaničljive besede zoper Kristusa, sv. cerkev in njene služabnike in je bila tvoja dolžnost se po-tegniti za Kristusa, pa si se sramovala zavoljo ljudi in si tajila s Petram: Jaz ga ne poznam. O duša moja! de bi saj danes šla iz dvoriša pregreš-niga sveta, kjer se za tebe toliko skušnjav in zape-ljivih perložnost znajde, in de bi se saj enkrat s sv. Petram britko razjokala nad svojimi grehi! Glej, ravno peljejo memo tebe vklenjeniga Jezusa k Pi-latu, o nikar se ga dalej ne sramuj, poklekni pred njega in reci: Jezus, sin Davidov, usmili se me! — O Jezus, usmili se me! nikdar več se Te ne bom pred ljudmi sramoval, rad hočem zavoljo Tebe in s Teboj zaničevan in zasramovan ali celo v smert izdan biti. Prosim Te pa tudi, ako mi kedaj ter-pljenje pošleš in mi bo v hudih boleznih zlasti v moji poslednji smertni bolezni morebiti veliko dolgih noči v solzah in silnih bolečinah prebudeti treba, naj mi takrat, o Jezus! ta strašna noč pred oči stopi, ki si jo Ti na Kajfovih dvorišu prebil, de v premišljevanju Tvojih britkost moč in tolažbo naj-dem in se od Tebe učim, poterpežljivo in voljno terpeti. — Komej so prvi žarki juterne zarje ver-hunce Jeruzalemskiga mesta obsijali, je bilo že pred Pilatovim dvoram vse živo in glasno in z ve-likim krikam so vpili Judje, de naj Pilat vunkaj pride, naglo v smert obsodit hudodelnika, kteriga mu vklenjeniga perpeljejo. Pilat se je kmalo pre-pričal, de mu je gola nevošljivost Judov pravičniga izdala, ali ker si je zastonj perzadeval, ga rešiti, postavi pred Jude razbojnika Baraba in Jezusa, perpravljen po stari šegi enimu zmed obeh perza-nessi, misleč, de bodo za nedolžniga Jezusa prosili. Vender Judje so vpili: Daj nam Baraba, in ko jih je dalej vprašal: Kaj bom pa z Jezusam storil? so z grozovitnim glasam zakričali, de se je nebo in zemlja pretresla: Križaj ga, križaj ga! O pra-vični Bog! kako strašn si ti, kadar čas usmiljenja doteče in ura maševanja nastopi. Baraba je imel nad sebo le svoje lastne grehe, ali Jezus je nosil

grehe vsiga sveta, tudi grehe Barabove, zato je tirjala razžaljena pravičnost božja, de je Pilat Barabu dal svobodo, Jezusa pa obsodil v grozovitno smert. O moj Jezus! nikdar nikoli Ti ne zemorem poverniti nezmerne ljubezni Tvoje, ki mi jo v svojim obsojenju razodevaš. Jaz sim prav za prav razbojnik Baraba, kateri sim že tolikokrat smertno ranil svojo dušo in dušo svojiga bližnjiga, in sim bil ravno zavoljo tega od Boga v smert obsojen; ali Ti, o nedolžno Jagnje božje! stopiš k meni, mi milostno odvzameš moje grehe in mi daš zopet nazaj zgubljeno svobodo. De bi jaz ne umerl, hočeš Ti umreti: de bi jaz živel, hočeš Ti življenje dati. O hvali nebo in zemlja Gospoda, zakaj dober je in Njegovo usmiljenje je večno! — Vender hoče Pilat se en pomoček poskusiti, prejden nad Jezusam smertno sodbo izreče; izroči ga bričam, de bi ga kervavo gajzlali, upajoč, de bo s tem kervoločni serd Judov utolažil. O vi angeli v nebesih in vsi ljudje na zemlji! zakrite sramožljivo svoje obličja, zakaj gerši in neusmiljenshi, kakor divje zveri, popadejo sodni hlapci, od Judov našantani, Jezusa in mu nar poprej nesramno in silovito z Njegoviga nar čistejsiga telesa oblačila potegnejo. Potem ga pervežejo k steburu in ga začnejo neusmiljeno pretepavati z biči, v ktere so bile svinčene kroglice vpletene. Že je vsa koža s kervjo podpluta, že se udirajo potoki kervi iz brezštevlnih ran, že ni toliko zdraviga nad Njim, kamor bi perst položil, ali roke bričev se še niso utrudile. In kakor de bi terpljenja še zadosti ne bilo, so perstopili vojsaki in so ga hotli zaničljivo kronati, zato ker se je kralja Judov imenoval. Ogernili so mu tedaj ponošen rudeč plajš, so spletli iz bodečiga ternja krono, so mu jo na glavo utisnili in so mu v roke namest kraljeve palice terst podali, po tem so pred Njega poklekovali in se spakovali: Bodi pozdravljen, kralj Judov! in zopet so mu vzeli terst in so ga neusmiljeno po glavi bili, de so mu bodeči terni vso glavo raztergali. Tako raztepeniga in s ternjem kronaniga je ukazal Pilat zopet pred Jude postaviti. „In Jezus je vankej šel, noseč ternjevo krono in rudeč plajš. In Pilat je rekel Judam: Glejte, človek!“ to je: pogledite in sodite, ako je še človeku podobin.

Poklekнем pred Tebe, o Kristus! ino Te molim vsiga raztepeniga in s ternjem kronaniga zavoljo mojiga zveličanja ino Te prosim: dodeli, de terni Tvoje presvete krone meni obrode rožice v krono večniga življenja. Povabim pa tudi vas, vse pobožne duše, heere Sionske! pridite, pokleknite in pogledite svojiga ženina Jezusa, nebeškiga kralja s krono, s katero ga je kronala Njegova lastna nehvaležna mati, shodnica Judovska, ko mu je perpravljala težki križ. Pridite, jokajte in žalujte nad ranami Jezusovimi in preišljajte skrivnost Njegove krone ternjeve. Rožic ni brez ternja, pa tudi vsak tern ima svoj cvet. Razloček je le ta, de rožice grešno vživaniga minljiviga veselja rodé ternje večniga terpljenja, ternje minljiviga terpljenja pa rožice večniga veselja. Ako se tedaj tukaj z rožami venčaš, kako smeš upati, de te bo v nebesih venčala krona večniga veselja? Nasproti pa, ako se tukej s ternjem spokorniga terpljenja obdajaš, zakaj se bojiš, de bi te v peklu žgala ognjena krona večniga terpljenja? Kakor je tedaj Jezus nekđaj pred sv. Brigito, tako položim tudi jaz danes pred vas, neveste Jezusove, dvojno krono: eno zlato in eno ternjevo, in vas vprašam: Ktero si izvolite? Sv. Brigita si je izvolila krono ternjevo; o duša

moja! in kaj boš ti storila? Sv. Bernard pravi: Ne spodobi se, de bi se udi z rožami venčali, kjer glava ternjevo krono nosi; glava pa je Kristus in Njegovi udi smo mi. O duša moja! ali smeš tedaj zaupati, de si nevesta Jezusova, ako zlato ali rožnato krono veselja na glavi imaš, v tem, ko tvoj ženin Jezus poleg tebe stoji, noseč ternjevo krono terpljenja in rudeči plajš zasramovanja? Pokleknitorej tudi ti pred Jezusa in ga prosil s sv. Brigito le za krono ternjevo. Kakor so pa vsi udi Jezusovi od nog do glave raztepeni, tudi ti vse ude svojiga telesa s ternjem pokore ovenčaj; in kakor sv. Bernard v preišljevanju Jezusovih ran zdihni: Ozri se in pogled rožo terpljenja Kristusoviga, kako rudeča je v znamenje pregoreče ljubezni! Glej, kako je razcvetla, kakor nar lepsi roža predobra terta naša, Jezus ves rudeči! Pogled Njegovo celo telo, roke, noge in serce in povej mi, na katerim udu cvetja kervavih rož ne najdeš? Tako, o duša moja! bo tudi tebi ternje pokore nar zlahtniši rožico obro-dilo. Ovenčaj tedaj s ternjem svoje noge in ne dovoli jim tekati v zapeljive perložnosti in v shode grešnikov in razcvetla ti bo rožica svete samote, v kateri ti bo dal Jezus sladkost svoje ljubezni vživati. Ovenčaj s ternjem svoje roke in ne stegaj jih po posvetnim bogastvu, temuč odperaj jih v pomoč in usmiljenje do ubogih, in razcvetla ti bo roža kersanske ljubezni. Ovenčaj s ternjem posta in zatajevanja svoje ledja in lilija čistosti ti bo iz njega razcvetla. Ovenčaj s ternjem svoje usta in dobro pretehtaj na vagi modrosti vsako besedo, prejden jo izrečeš, in razcvetla ti bo roža Bogu prijetne molččnosti. Ovenčaj s ternjem svoje ušesa in nikar tega z veseljem ti ne poslušaj, kar poslušá Jezus z britkostjo, in razcvetla ti bo roža vedne zbranosti v duhu. Ovenčaj s ternjem ojstriga čuvanja svoje oči, ne oziraj se po posvetnih nečimer-nostih, temuč gledaj le gori proti nebesam in na križ Kristusov in razcvetla ti bo roža znotranje molitve in nebeškiga preišljevanja. Deni si tudi na glavo ternjevo krono, ne dovoli v nobeno prevzetno misel, ne povzdiguje se nad nikogar, temuč podverzi se vsimu, in razcvetla ti bo lepo dišeča roža ponižnosti. Pa tudi svojiga serca s ternjem ovencati ne pozabi, ne dovoli mu nikakoršniga dopadenja in nikakoršne ljubezni do minljivih stvari, in razcvetla bo v njem prelepa roža božje ljubezni, ktera bo z gorečim plamenam, kakor iz serca Jezusoviga vedno le proti nebesam hrepenela. Kadar bo prišla smertna ura, bodo angeli božji ternje pokore od tvojih udov odločili, rožice tvojih čednost pa spletli v lepi venec, s katerim bo tvoj ženin Jezus, tebe svojo nevesto, kronal vdan plačila in te med angelskim petjem peljal na svoje nebeško ženitvanje.

O krona prelepa, o krona presveta,
Krog ženina mojiga glave razpeta,
Ponižno pozdravim te, počastim!
Si z ternja bodečiga sicer spletena,
In vender ni rožica lepsi nobena.
Iz celiga serca za tebe gorim!

O kronaj, o kronaj tud' svojo nevesto,
O Jezus, že toljkokrat Tebi nezvesto,
Dana s krono terpljenja spokorniga!
In ternjeve krone pokore cvetele
Mi rožice bodo rudeče in bele
U krono veselja nebeškiga.

Pastirski list prečastitiga Ljubljanskiga škofa.

(Dalje.)

Pomislite pa tudi v svetim postnim času, de niste le vere per sv. kerstu obljubili, temuč tudi življenje v svetosti in pravici, in dela, ktere pred obličjem božjim obstoje. Kakor učenci Kristusovi ste se Njega posnemati zavezali, kteri je „veliki duhoven, svet, nedolžin, neomadežvan, odločen od grešnikov“, (Hebr. 7, 26.) in čigar oko tedej na nesveto djanje z gnusenjem gleda. Vse hudobne želje zatorej iz serca izženite, vaše misli in besede naj se nikakor z nečistostjo ne oskrunijo. „Vsa nečistost in lakomnost naj se še ne imenuje med vami, ali nesramnost, ali nespametne besede, kar se ne spodobi.“ (Efež. 5, 3. 5.) „Popustite vso goljufijo in hinavšino in nevošljivost in vse obrekvanje. Kakor novorojeni otroci poželite duhovno, neskaženo mleko, de bote rastle po njem v zveličanje.“ (1. Petri 2, 1. 2.) „Dajte svoje telesa v živ, svet in Bogu dopadljiv dar, de bo vaša služba po pameti. In ne ravnajte se po tem svetu, temuč ponovite se s ponovljenjem svojiga duha, de spoznate, kaj je dobra, dopadljiva in popolna volja božja.“ (Rimlj. 12, 1. 2.) „Bodite posnemavci božji kakor preljubi otroci; primite orožje božje, ter vzemite čelado zveličanja in meč duha; z vso molitvijo in prošnjo molite vsak čas v duhu.“ (Efež. 5, 1. 6, 13. 17. 18.) Škit vere v rokah pojdite z blago serčnostjo za svojim kraljem Kristusom v boj zoper vse sovražne moči teme. Glejte, on gre pred vami in gotovo zmago vam obeta; pred vsimi nosi težo in vročino dneva, nobene zopernosti se ne ogiba, in ne bote grenkosti najdlji, ktere bi on ne bil pred vami okusil ali celo čez vso mero z njo nasiten bil. Bi se vam li ne zdelo sramotno, ko bi se prijaznemu vabljenju taciga kralja ne hotli vdati, temuč le po zločnosti in sladnosti življenja hrepeneli? Pisano je (Jan. 2, 17.): „Gorečnost za hišo božjo me vnema“, in vaše serce se ne bo vnelo v svetih željah, za Jezusom hoditi, ko vender drugači svojiga zveličanja zagotoviti ne morete? Kaj? delo svojiga večniga zveličanja bote leno in mlačno opravljali? Ne tako! ako ljubite svoje neumerjoče duše, bogato mero del ljubezni Bogu darujte: „bodite popolnoma, kakor je vaš Oče v nebesih tudi popolnoma.“ (Mat. 5, 48.) Ne glejte na to, kar ste dozdaj storili, temuč na to, kar vam še manjka, de bote rastle v dobrim, kakor nas sv. apostel Pavl iz izgledam svojiga laštniga življenja opominja (Filip. 3, 13. 14.): „Bratje! jest ne mislim, de sim ze dosegel; eno pa, kar je za menoj, sim pozabil, in se stegujem po tem, kar je pred menoj, in se z enim doseči konec, odločno plačilo gornjiga poklica božjiga v Kristusu Jezusu.“ Varujte se opesati na poti, ki v večno življenje pelje; vence zmage le ta dobi, kteri konec doseže. „Tako tečite, de ga dosežete.“ (1 Kor. 9, 24.) Tudi kačiga truda in zatajevanja se na tej poti nikar ne ogibajte; sej Bog več skerbi in truda od vas ne terja, pravi sv. Bernard, kakor si ga tisti prizadenejo, ki minljivih zakladov išejo. Le pogledjte ljudi, koliko se za posvetne reči trudijo, ktere taje ukradejo in molji snedo, ali jih saj v smerti morajo zapustiti; glejte jih, kako so dostikrat prečudno vneti in delavni, nekteri celo takrat, ko prav hudobne naklepe izpeljati hočejo. Kako skerbno kupec skupsino prešteva, de se svojiga dobička zagotovi; kako serčno se na dolzih potih vsim ne-

varnostim po suhim in po morji prepusti, de svoje bogastvo zvika; kako prederzno dostikrat zastavi vse svoje premoženje, de bi si bogat zaklad vložil za prihodnost. Ne pravi li Jezus sam, de bi naše serca vnel: „Nebesko kraljestvo je kupcu enako, kteri iše dobrih biserov, in ko eniga dražiga najde, da vse, de si ga perdobí.“ (Mat. 13, 15. 46.) — Tudi od sovražnikov svete cerkve se učite. Ali jih ne vidite, kako nikdar ne počivajo, temuč vedno nove naklepe zoper kraljestvo božje na zemlji izmislujejo? Kako si perzadevajo, vero in bogabojecje vedenje perpraviti v zaničevanje; kako se s svojo nar prazniši nejevero in s svojim nekersanskim zaderžanjem prederzno povsod ponašajo; kako vedo svoje moči zbrati in zediniti, de svojimu zaverženimu hudobnemu početju zdajniši pospah dajo; kako so tudi perpravljani, z lastnim premoženjem temne dela svoje prevzetnosti podpirati. Iz tega se lahko vidi, kako so še zmirej resnične besede (Luk. 16, 8.): „Otroci tega sveta so razumniši v svojim rodu, kakor otroci luči.“ In pač po pravici toži zdihovaje sv. Bernard: „Kakšno osramotenje je to za nas! Uni išejo z veči gorečnostjo škodljiviga, kakor mi koristniga; uni hitreje v smert derejo, kakor mi v življenje.“

„Hrepenite, ljubi moji v Kristusu! po boljših darovih.“ (1. Kor. 12, 31.) Kakšne lepe dela bi razveselovale cerkev božjo, kakšin bogat blagoslov bi se iz nebes izlival na človeštvo, ako bi se vi z ravno tako vneto za uterjenje vere in kersanskiga vedenja perzadevali, kakor otroci sveta te nar lepsi darove božje vničujejo; ako bi vi z enako serčnostjo v besedah in v djanji svoji veri dajali spričevanje, kakor uni per vsaki perložnosti nejevero ne-strahljivo razodevajo; ako bi ravno tako z zedinenimi močmi in z blago radodarnostjo podpirali vse naprave, ki so v poviksanje božje časti namenjene, kakor otroci sveta vse store, Bogu dolžno čast vzeti.

Zatorej tedej povzdignite svoje serca! „Ne dajte se premagati od hudiga; temuč premagajte hudo z dobrim.“ (Rimlj. 12, 21.) Ne bodite skopi v svojih delih za Boga. Na Jezusa glejte, ker pred vami s postam v pušavi, z molitvijo in premišljevanjem, s terpljenjem in težkim križem v svoje veličastvo gre. K svojim poveličanim bratom v nebesih, k svetnikom, se obrnite in njih čudovite dela ljubezni pregledujte, s kterimi so si krono večniga plačila zaslužili, in vaše serca se bodo k sveti serčnosti vnele; v spoznanji svoje nevrednosti se izvoljenim božjim v priprosnje perporočujte, in, s prečudno močjo navdani, bote vsim napadam skušnjav zoperstali in v bogastvu dobrih del se radovali. „Misli pridniga vselej obilnost pernesejo.“ (Prip. 21, 5.) Kdor pa delo božje v mlačnosti opravlja, k studentu življenja ne bo prišel. „Ker si mlačin, te bom začel izpljuvati iz svojih ust“, govori Gospod, (Skriv. raz. 3, 16.). Ne zaverže sicer precej mlačniga; tode zavoljo lenobe, ktero v službi božji kaže, mu scasama odtegne svoje gnade in ga potem popolnoma spred svojiga obličja pahne. S. Bernard sam od sebe pravi: de se je tresel in so mu lasje po koncu stali, ko je premišljeval, kar sv. Duh skoz usta Modriga govori: „Človek ne ve, ali je sovraštva ali ljubezni vredin.“ (Sir. 9, 1.) Ves mir je od mene zginit, pravi, ko sim na tem mestu sv. pisma bral, in trepetaje besede si ponavljal: „Kdo vé, ali je sovraštva ali ljubezni vredin?“ Ako se sveti možje, ako se stebri cerkve tresejo, kaj bo mlačni storil? kaj se bo

spodobilo tistimu, ki v temi greha in v senci smerti hodi? Nar globokeji globočino duše presune beseda sv. pisma: „Pot hudobnih je temna, ne vedo, kje padejo“. (Príp. 4, 19.)

Ravno tako budivna je pa tudi una beseda: „Pot pravičnih je kakor svetla luč, gre naprej in raste do polniga dne.“ (Príp. 4, 18.) Zato bratje! „kakor pomagavci vas opominjamo, de ne pridama gnade božje ne prejimate“. (2. Kor. 6, 1.) Posebno pa vas zdej v začetku štiridesetdanskiga posta z vso močjo skerbne ljubezni opominjam, ker je Gospod rekel: „V času gnade te uslišim in v dan zveličanja ti pomagam“. (2. Kor. 6, 2.) Premišljajte tedej, ljubi moji v Kristusu! v tem svetim času z vso resnobo, kar vam v zveličanje duše tekne, ker niste z minljivim zlatam in srebram, temuč z drago kervjo nedolžniga Jagnjeta odkupljeni in k visokimu poklicu poklicani.

Zdej v svojim sercu terdin sklep storite, neomahljivo po stopinjah Kristusovih hoditi, ako ravno pot kdej ozka in ternjeva nastaja; sej je govoril vsim tolaživne besede: „Hočem, de je tam, kjer sim jest, tudi moj služabnik“. (Jan. 12, 26.) Ni mi sicer neznano, de je dostikrat težavno, ta blagi sklep zvesto spolniti; tode vse zamorete v njem, ki vas poterduje. Studenci gnade bodo zdej bogatejši tekli, ker se v pogostniši molitvi ponižate pred Bogom; sej ponižnimu z neskončno radodarnostjo svojo pomoč deli. Nikakor vam tudi ne zakrivam, de se bote na poti zveličanja, marsikakimu sovražniku mogli v bran postaviti, kteri bo vašo stanovitnost omajati hotel. Tode ravno postni čas vam perložnost da, se previditi s potrebnim orožjem za to duhovno vojsko, ker se v delih zatajevanja in premagovanja z almožno in postam vadite. Ako enkrat oblast čez se dobite in svoje lastne napčne nagnjenja premagate, bote v vsakim boji zoper sovražnike zveličanja srečno zmagali.

(K. sl.)

Pastirski list

dunajska kneza in vikšiga škofa.

Hvalite in povečujte Gospoda nebés in zemlje, po kterim kralji kraljujejo in poglavarji vladajo (Preg. 8, 15. 16.); ker on je nas vse velike nesreče otel, v katero nas je hudodelstvo pogrezniti žugalo.

Življenje Njih c. k. apostolskiga veličanstva, našiga presvitlīga Cesarja, je podslomba mira in pokoja, sreče in blagostanja sleherniga posamezniga in celiga cesarstva. Njih življenje je porok za pričujočnost in upni studenic boljši prihodnosti. Ako hudodelin človek življenje našiga vladarja napade, on ni le kar sovražnik posvečeniga vladarja, temuč tudi sovražnik sedem in trideset milionov prebivavcov, kterih sreča je v njih vladarju. Ne le življenja, ki je že takó kratko, ne le pozemeljske sreče vladarjeve, ki je tako le videzna, temuč mir, pokoj, blagor, srečo celiga naroda on razdere. Rekli bi, de tako strašna misel, tako hudobni sklep je umu in sercu sleherniga človeka nemogoč, in vender se je zgodilo, de se Bogu usmili!

Njih veličanstvo so vselej težko, v sedanjih okolišinah pa skorej neprenašljivo butaro deržavniga vladarstva prevzeli, pokoj in nedolžno veseljevanje poprejšnih, sicer brezskerbnih let človeškiga življenja blagra narodovskimu darovavši. Mora li ta dar še z osebnim protenjem in nevarnostmi zvikan, z nehvaležnostjo ogrenjevan biti? — Njih

veličanstvo so svoje dni in moči do čezmerniga truda deržavnim opravilam posvetili. Se bo li življenje, ki si ga že sami s preutrudovanjem prikrajšati žugajo, še z nesramnim nasilstvam prikrajševalo? — Oni ljudstvu svoje zaupanje skazujejo, sami in brez straže médnj hodijo. Bo li nož potuhnjeniga morivca plačilo Njih zaupanja? — Se bo kalj Njih življenje v sredi toliko milionov, za ktere ljubeznjivo skerbe, zaslepljeni termi eniga posamezniga hudodelnika žertvovalo? — Avstrianska zgodovina je do zdaj prosta velike sramote: morije svojih vladarjev. Ne bo kalj tedaj več vredno imena zvestiga?

Tega Bog ne daj! Mi hočemo ljubezin z ljubeznijo, zaupanje z zvestobo, daritev s hvaležnostjo povračevati. K Bogu, ki zamore vsim dobriga duha dati (Luk. 11, 13.) bomo klicali, de s tem duham ljubezni in zvestobe navdihne vse, nad kterimi so Njih veličanstvo vladati poklicani. Ker se pa med tolikim obilno velikim številam avstrianskih prebivavcov utegnejo posamezni najti, kteri, zbegani z lažnjivimi nauki, zapeljani z nesramnimi pohlepnostmi svojiga spačeniga serca ali od ptujih ljudi, bi hotli nezadovoljnost razširjati, in z nasilstvam ljudstvu pokoj in srečo razdirati, je zraven brambe in pomoči Božje tudi pripomoč vsih dobrih potrebna, de se naklepi hudobije odženejo, zatró ali poderó.

Čisto sim prepričan, de je število hudovoljnih majhno in neznano. Ako pa vender to malo število v sredi celiga zvestiga ljudstva svoje čelo prešerno kviško moli, že z nesramnim umorstvam zvestih služabnikov okervavljeni meč še celo v serce posvečeniga vladarja zabosti hoče, se to li iz tega zapopasti da, ker si pravoserčni k zatiranju enacih naklepov ne podajo rok nasprot, in le od deržavnih oblastnij brez svojiga sodelstva pomoči pričakujejo.

Dokler bodo pravoserčni hudodelnike v svoje stanovanje sprejemali, in v nemarni do njih počenjanja: dokler se bodo naj nesramniši pogovori in podpihi po očitnih krajih sicer studili, pa vender tiho poslušali; dokler se bodo dražljivi spisi ali pačenja deržavnih naprav kakor kratkočasljive bistroumnosti razširjali, in še celo mladosti v roke dajali, ne zamorejo vsi, ki se pravoserčne imenujejo, reči: naša ljubezin, naša zvestoba in vdanost je resnična.

Deržavne oblastnije ne morejo vsiga hudiga prestreči, vsaciga hudiga ubraniti. Njih okó, njih uho, njih roka ne doseže vsiga. Potreba jim je pomoči dobrih, ker le od teh podperani, zamorejo hudobijo odganjati in berzdati in jo odganjali in berzdali bodo.

Torej vam vsim, v kteri ljubezin do domovine, zvestoba do vašiga Cesarja, čutilo praviga in nepraviga še odmerlo ni, z očetovsko ljubeznijo kličem:

Sklenite se in spričujte, de ko kristjani hvaležno spoznate, de je Bog sam tisti, od kteriga so naš Cesar svojo oblast prejeli. (Jan. 19, 11.) Boj se Boga in časti kralja! (1. Pet. 2, 13.), te besede si neizbrisljivo v serca vtisnite, in po njih se v svojim življenju ravnaite. Sklenite se, zadušiti seme, kteriga si hudobija njih malo posameznih trositi prizadeva. Varite se družine tacih ljudi, branja spisov, kteri si z nagnunim počenjem, hudovoljnimi lažmi, sanjarskim obehtanjem vašo zadovoljnost oslabiti, vašo pokoršino in vašo zvestobo spodmakniti prizadevajo. Čujte

nad svojimi podložnimi, zlasti nad otroci; ker ne-
skušena mladost se rada da prekaniti, in bo le
preobilnokrat orodje naj gersiga hudodelstva, čigar
pravi začetniki se pa dobro vedo skriti.

Po besedah sv. pisma pa: „Ako Bog ne
obvaruje hiše, jo bodo ljudje zastonj va-
rovali“. (126. Ps. 1.), mi brez pomoči Božje ne
moremo hudiga ustaviti; povzdignite tedaj roke in
serca k Bogu, in molite z aenoi k Njemu, v čigar
rokah je življenje vsih ljudi:

„Vsigamogočni, dobrotljivi Bog! tisi ob dne-
vih nar vikši sile in nevarnosti svojiga služabnika,
našiga Cesarja Franciška Jožefa, Avstrio vladati
poklical. Brani in ohrani njih življenje, de dog-
anjajo in srečno doženo, kar so častljivo začeli.
Napolni jih z duham modrosti in moči, de vselej
spoznajo in dopolnijo, kar je v tvojo čast in v
časni in večni blagor tvojiga ljudstva. Dajaj jim
zveste in vestne svetovavce in spolnovavce njih
dobre volje, de ona ne ostane brez sadu. Zlajšuj
jim težko butaro z veseljem dobrega izteka, in
povračuj jim njih ljubezin s tem, de vidijo zvestobo
in vdanost svojiga ljudstva, dotle, de enkrat večno
plačilo svojiga djanja na zemlji prejmejo. Po Je-
zusu Kristusu, Gospodu našim. Amen.“

Iz nadškofjskiga sedeža na Dunaju 20. sve-
čana 1853.

Vincenci Eduard,
knez in vikši škof.

Avstrie žalost in veselje.

Ne človeške moči — to more vsak spoznati —
temuč viši nebeška pomoč je otela Avstrio iz žrela
skorej gotoviga pogina, v kteriga so bili jo daleč raz-
pleteni siloviti punti poslednje leta pahnili. Semkej
od leta 1848 koliko britkih solz je poprej toliko
srečna Avstria že prelila, iz koliko hudih ran je
kervovila in koliko strahu, težav in nadlog je na
vse strani preterpela! Kolikokrat smo se zbrali v
tej dobi, ko je človeška moč pešala, okoli svetih
oltarjev in smo z velikim glasam in solznimi očmi
klicali in vpili k Gospodu miru in sprave, k Bogu
usmiljenja in ljubezni, de bi bil On mogočna bramba
predragi domovini naši, de bi dal zmago orožju
pravice, de bi razsvetil omoteno pamet, in razser-
dene serca upokojil in šibo svoje jeze od nas od-
vernil, ktero nad nami povzdigniti smo ga po svo-
jih grehah sami persilili, ker smo toliko zaničljiviš
z Njim ravnali in toliko prederzniši ga žalili, ko-
likor milejši nam je solnce Njegove dobrote in lju-
bezni poprejšne leta sijalo. Naše, kolikor tudi
nevredne molitve so našle uslišanje pred tronom
božjim in potoki nedolžne kervi iz zveste ljubezni
do Boga in cesarja od naših junaških vojsakov
prelite so utolažili jezo božjo. Že so se razpodili
goreči oblaki zlobniga punta, že je utihnilo stra-
hotno vojskino gromenje, že so Avstrii njeni angeli
varhi oljko miru z nebes pernesli, že smo se sve-
tiga veselja polni v zahvalnih pesmih radovali v
svetiših Gospodovih in po mnogih žalostnih dogod-
bah, ki so zapeljanim ljudstvam mreno z oči po-
tegnile, so se razni krepki narodi velike Avstrian-
ske domovine zopet v stari ljubezni objeli in si na-
sprot storjeno krivico pozabili. Bolj pa kakor so
se otroci božji novih nebeških darov veselili, bolj
je z zobmi škripal satan in derhal njegova, de ji
ni bilo dano, z mečem verolomstva vsih kraljev in
cesarjev vgonobiti, z ognjem punta in prekucije

vsih prestolov sežgati in naših cvetečih dežel v
otožne pušave, naših cerkev, mest in tergov v
puste razvaline in kersansko omikanih ljudstev v
kardelo divjih kervoločnih zveri spremeniti; zakaj
tako kraljestvo si želi in prizadeva nevosljivost
satanova od dni Adamovih sem tukaj na zemlji po-
staviti.

Tisto delo tedaj, od kteriga David v 90.
psalmu govori, de v tami lazi, in tista hudo-
ba, od ktere ravno tamkej pravi, de o poldne
napada, tudi v tem času v resnici ni počivala,
marveč voditeli tiste velike, po vsi Evropi in po
vsem omikanim svetu razpletene vojske, ktere pe-
klenska služba je satanu na zemlji tako kraljestvo
prijobovati, kakor smo ga zgorej popisali, so si po
udušenih puntih še gorečnuši kakor kedaj poprej
prizadevali, ognj prekucije, ki je še pod pepelam
tlet, prej ko prej zopet razplameniti. Tam kjer so
zmagovavni orli preslavne Avstrianske vojske pod
poveljstvom neprehvaljeniga Radecki-ga v lepe
Lombardo-Beneške dezele po tolikim terpljenju še
ne davnej mir in red vpeljale in jih otele iz rok
oboroženih roparjev in brezvestnih najemnikov pe-
kla; je bilo pretečeno pustno nedeljo v mestu Mi-
lanu ob večernim mraku zopet več vojsakov in njih
častnikov od najetih morivcov z ojstrimi noži ne-
nadama napadenih, veliko ranjenih, nekoliko celo
umorjenih. Urno so uderli puntarji v cerkve in eni
z glasnim zvonjenjem in drugi z velikim vpitjem po
ulicah klicali prestrašene in osupnjene mestjane k
orožju, jim svobodo in Bog vé, kaj še vse obeto-
vaje. Kakošna pa je obetana svoboda bila, so pun-
tarji kmalo pokazali, začeli so ropati vozove in
vse memo gredoče, in dreti v hiše premožnih in bo-
gatinov, in, razodeti, de je njih punt tudi
zoper sv. vero in cerkev oberajen, je pre-
bodlo morivno orožje celo v stolni cerkvi med
službo božjo nedolžniga v molitvi pred božjim ol-
tarjem klečeciga vojsaka. Ljudi iz nizkih stanov
k puntu podžgati, je bilo tudi veliko denarjev med
ljudstvo trošenih, pa kakšnih? Bili so rumenjaki,
pa ne zlati, temuč le zlatam enako ponarejeni brez
vsake vrednosti, tako de so se tukej dopolnile be-
sede Psalmistove: „Hudobija je sama sebe na-
lagala“. To je bilo tisto delo, ki v tami
lazi, skovano zvunej Avstrie tamkej v gnjezdu
prekucije, kteriga njegovi oslepljeni sinovi pod
perutami svoje klete gostoljubnosti verdevajo.

Je že per tem oznanilu materno serce pred-
bre Avstrie, ki je puntarskim Laham namest ojstre
pravice usmiljenje ponudila in podelila, britke solze
pretakalo, ji je kri v žilah zastajala in ji je smertni
strah vse kosti spreletel, ko je zlobni kervolok,
mende od samiga pekla najet in našutan, per be-
lim dnevu, okoli poldne namreč, posvečeno osebo
našiga od Boga nam daniga premiliga cesarja na-
padel, in mu močin, ojster nož v zatilnik zabosti
poskusil, kakor ste, dragi Slovenci! že slišali. Bodi
preklet tisti nož, kteri se je v nar nedolžniši, po-
svečeni kervi namočil! Bodi prekleta tista ura, v
kteri je bilo peklu dano, to pregrozovito hudodel-
stvo na kersanski zemlji in na osebi nar boljšiga
in toliko pobožniga cesarja poskusiti! To je tista
prederzna hudoba, ki o poldne napada,
in ktere želja je bila, Avstrio na novo pahniti v
brezno zmešnjav, nevarnost in britkost, ktere se
sicer previditi ne dajo, na ktere pa tudi le zmi-
sliti vsako serce praviga Avstrianskiga domoljuba
strahu in groze trepeče.

Vender raduj se dobra mati Avstria! pred de-

lam, ki v tami lazi in pred hudobo, ki o poldne napada, varuje Bog tistiga, ki živo v Njega verje zaupa in pod peruti Njegove brambe počiva. Ze kličejo vsi viši pastirji velike Avstrianske domovine svoje verne v svetisa Gospodove, že vabijo zvonovi veselo zvenklaje pobožne čede v hiše božje, že stoje svetično oblečeni mašniki pred veselo olepšanimi oltarji, in iz štirideset milijonov serc doni zahvalna pesem proti nebesam za otetbo predražiga življenja našiga nar boljšiga cesarja na angeljskih perutih pred božji tron nošena. Raduj se Avstria! in ker si dolgo žalosti jokala se danes tudi enkrat veselja razjokaj: Tvoj gospod in cesar, tvoj dober oče je otet iz roke morivca po očitnim čudežu božjim, in še bolj goreče kakor poprej, mu zdaj serca vsih podložnih v ljubezni gorijo; zakaj njegova nedolžno prelita kri je s čerkami, ki jih nobeden čas več zbrisat mogel ne bo, v serca vsih vernih Avstrianov dve prelepi besedi rudeče zapisala, prelepi besedi dve: vdanost in ljubezin. Raduj se tedaj Avstria! Tvoj gospod in cesar živi in on je dober in usmiljen. Ko je grof Odonel na tla pobitiga morivca, ker se je silno branil, s pestjo v lice bil, se je cesar poln usmiljenja nanj ozerl in rekel: „Nikar ga vender tako ne tepite!“ — Raduj se Avstria! tvoj gospod in cesar je junašk in pogumin. Ko so ga ljudje zavolj prejete rane omilovali, jim je odgovoril: „Ni nič kaj posebniga in jaz le delim terpljenje svojih pridnih vojsakov v Milanu.“ Raduj se Avstria! tvoj gospod in cesar je predobrhi staršev predober sin. Komej mu je bila rana vsekana, je bila njegova prva misel na preljubo mater in zdihnil je: „Oh le nikar moje matere ne ostrašite!“ Raduj se Avstria! tvoj gospod in cesar je tudi pobožin in goreč kristjan. Njegova želja je bila, se precej tisti dan v cerkev podati, in se Bogu za čudovito oteto življenje zahvaliti, kar so ga pa zdravniki zavolj nevarnosti za rano prosili še ene dni odložiti. Raduj se tedaj o prelepa Avstria, in bodi vesela! Taki cesar te bo gotovo peljal k zmagi in časti, pod vlado takiga cesarja boš še gotovo vživala veselih dni in srečnih!

K—.

Slovesno vpeljanje bratovšine

*presvetiga in neomadežaniga serca Marie Device
v Selcih na Gorenškim 6. svecana 1853.*

Resnično je ni več sreče za kersansko občino, kakor če ji Bog dobre dušne pastirje pošilja, kateri vodijo svoje ovce po pašnikih nestrohljivih dobrot, in jih napajajo per studencu večnih resnic. — Ko so pred dvema letama sedanji častiti gospod fajmošter Jožef Fik Selško faro prevzeli, je bila njih poglavitna želja in skerb, kako bi dobriga duha prvih kristjanov v sercih svojih farmanov obudili. Dobro vedivši, de k temu združena molitev bratovšin veliko pripomore, so prosili visokočastito škofijstvo, de bi jim družbo živiga roženkranca v njih fari vpeljati dovolilo. — Po prejetim dovoljenju se je preč veliko udov ne le iz Selške, ampak tudi iz več sosednjih fara za tajisto oglasilo in vanjo zapisalo. Ker so pa ljudje iz tega spoznali, de so gospod fajmošter za bratovšine vneti, so jih pogostana od vsih strani prosili, de bi jih tudi v bratovšine Jezusoviga in Marijniga serca zapisovali! Tudi to so gospod fajmošter serčno radi storili, vender so kmalo spoznali, kako težavno in nepriložno

je, imena udov v 7 ur oddaljeno Ljubljano pošiljati. Vnovič so toraj prosili visokočastito škofijstvo, de bi v svoji fari tudi bratovšino presvetiga in neomadežaniga serca Marie vpeljati smeli, in tudi to jim je bilo dovoljeno. — Hitro so zdaj poslali nektare imena za to bratovšino v Pariz s prošnjo, de bi bila kakor podružnica matere bratovšine od ondotniga predstojništva sprejeta in s tajisto združena; in glej, tudi iz Pariza jim kmalo prijazno pismo dospe, in prošnja izpolni. Zdaj poskerbē gospod fajmošter hitro napravo in ozaljšanje bratovskiga altarja, za kteriga je bil altar v levī kapeli odmenjen, kakor tudi za lepo podobo Marijniga presvetiga in neomadežaniga serca. In tako je bila danes, ker je bilo že vse pripravljeno, bratovšina z nar večī častjo vpeljana. Slovesnost bolj povikšat, sta prišla sosednja fajmoštra gospod Aleš Šusteršič iz Dražgoš in gospod Matevž Lipovšek od sv. Lenarta. Tudi silno veliko ljudi od vsih sosednjih fara je bilo skupaj privrelo, desiravno je pretečeno noč precej snezilo. Ob desetih se med veselim zvonjenjem in gromenjem možnarjev začne procesija od farovža proti cerkvi. Naprej neso banderca in svetilnice, potem je šlo veliko parov lepo oblečenih dekličev s svetinjicami Marijniga serca na višnjevih motozih okoli vratu, kar se je tudi pri več odrašenih vidilo, ki so se tako očitno častivce Marie kazali; zdaj gredo gospodje duhovni, in za njimi neseta dva spoštovana moža, srenjski župan Pavl Šmid in Franc Krek pod nebesam naprej obernjeno sprelepo podobo Marijniga serca, v ktero so bile vsih ljudi oči obernjene. V cerkev pridši je bila po pesmi „Pridi sv. Duh“ podoba po gospod fajmostru blagoslovljena in potem na odmenjeni prostor na altar postavljena. Med naslednjo veliko mašo, ki je bila pri bratovskim altarju, so domači gospod fajmošter slovesnosti primerjen ogovor imeli. Rekli so v začetku, kako zlo se veselē današnjiga dneva, in mislijo, de tudi vsi farmani in zbrana množica z njimi veselje delē, ker so tak zaklad duhovnih dobrot v fari dobili. Povedali so potem, kako so se bratovšine sploh začele, posebno pa so natanjko razložili začetik in razširjenje bratovšine Marijniga neomadežaniga serca, ki se je v Parizu, glavnim mestu francoskiga cesarstva, pričela, kako so se tam na prošnjo pobožnih častivcov Marije Device terdovratni grešniki spreobračali in bolniki ozdravljali. Rekli so dalje, kako je bila ondotna bratovšina od papeža Gregorja XVI. v poglavitno ali mater bratovšino Marijniga serca za celi kersansko-katoliški svet povzdignjena, in da so vse podružnice, ki so s to materjo bratovšino sklenjene, deležne odpustkov ti bratovšini podeljenih. Povedali so dalje, de Selška bratovšina je tretja podružnica v naši škofii, prva namreč je pri sv. Petru v Ljubljani, druga pa v farni cerkvi s. Mihela v Mengšu, kjer je tudi bratovšina najsvetejšiga serca Jezusoviga vpeljana. Razložili so natanjko vse odpustke ti bratovšini podeljene, in opominovali svoje poslušavce, de naj Marijne čednosti posnemajo, de naj se radi od vsih strani vanjo zapisovati dajejo, ker bodo tako spreobrnjenje veliko grešnikom sprosili. Povedali so, de jim bosta tudi njih za čast Marije vneta gospoda kaplana v bratovšino sprejemati pomagala, ktera sta to delo iz ljubezni do Marije, ji novih služabnikov in častivcov pridobiti, radovoljna prevzela. In ker udje vsaki dan molijo le eno „Česena si Marija“ s pristavkam: „Sveta Marija pribežališe grešnikov, prosi za nas!“ zamorejo to lahko tudi majhni otroci opravljati in se že v zgodnji

mladosti posnemavci in častivci Marije biti navedijo. Sklenivši ogovor so rekli: Zdaj svoje farmane tebi, o Marija, izročim, ker dobro vem, de jest in moja duhovna tovarša malo per terdovratnih grešnikih opravili bodemo, če jim ti, o Marija! gnade spreobrnjenja ne boš sprosil. In vi, ljubi poslušavci, nikar se ne sramujte, biti služabniki Marije; Marijne pomoči potrebujemo vsi, posebno je bomo potrebovali — zadnje uro, de bi nam srečno smert sprosil, zatoraj bodimo že v življenju zvesti služabniki, posnemavci in častivci njeni. Po dokončani sveti maši je bila slovesnost z zahvaljeno pesmijo sklenjena. Polni serčniga veselja, vneti za čast Marije, in polni hvaležnosti duhovnemu pastirju, ker so jim to bratovščino pridobili, so se ljudje podali s te slovesnosti na svoj dom. — Upati je, de bo ta bratovščina velika dobrota za celo Selsko dolino in marsikakimu terdovratnimu grešniku spreobrnjenje sprosil. Že zdaj v začetku šteje do 690 udov, ne le iz domače fare in Železnik, kjer nekteri gospodar celo družino zapisati da, ampak tudi iz Krope in Kamnje Gorice se je že mnogo udov zapisalo. Bog obudi dobro misel za to dobrotno bratovščino v vsih slovenskih sercih, de, kakor smo si že tako bratje, se še bolj pobratimo v združenim, neprenehanim češenju in posnemovanju Marije neomadežane Device in visoke matere Gospodove!

Jos. Orglovski.

Ogled po Slovenskim.

Cerkveno slovstvo na Goriškim. (Konec.)

S tem oziram in ne drugači, zamoremo tudi pogledati in pretresovati vse hvale vredno knjigo, ki jo je ne zdavno družtvo sv. Mohora v Celovcu izdalo, to je, g. Kafolove domače ogovore po nedeljskih evangeliijih, kterih ogovorov drugi del je tudi že proti koncu ravno kar pretekliga leta iz Gorice v Celovec bil poslan; ter smo pač enih misel z večino (kolikor nam je do sadaj znano) častitih duhovnov naših, ki so te pridige že v roke dobili, in jih hvalijo, kakor si zaslužijo. Akoravno bi utegnili biti nekoliko preterano, kar mi je ne zdavno neki fajmošter od tega perviga dela g. Kafolovih pridig rek: „de ni še nobeniga pridigarja bral, ki bi mu bil bolj dopadel, kakor naš g. Kafol,“ zamoremo vendar reči in spoznati, de ima to delo mnogo stvari in lastnost, ki ga bravcu priporočajo. Pervič je vpeljava v vsak govor vzeta iz evangelia sleherne dotične nedelje, čigar kratko na zgodovinski podstavi osnovano razlaganje duhovnimu pastirju, ki mora vsako nedeljo sveti evangelij vernimu ljudstvu razkladati, raznoverstno pomagati zamore. Drugič, zvolitev tvarine, od ktere ima govoriti vsaka pridiga, je navadno popolnoma primerna vsakimu evangeliu posebej in poslušavcem sploh; razdelitev je umoslovna in natančna, izpeljava pridige se zamore srečna imenovati, in sklep tak, kakor ima biti, de namreč v pridigi razložene resnice prav živo in globoko poslušavcem v serce vtisne, ter jih gane po njih živeti. K temu pripomorejo posebno primerno resnične povesti ne samo iz zgodb svetiga pisma, ampak tudi iz cerkvene stare in nove zgodovine, ki jih je znal g. pisatelj ročno vplesti — v svoje ogovore, gosebno pa v sklepe. Ker je knjiga torej tolike vrednosti, se prav lahko spregleda kak majhen zabludek v jeziku, posebno ako pomislimo, de se imajo nekteri pogreški tudi samo tiskarju pripisati; in zatorej tudi prav težko čakamo še na drugi del teh ogovorov, kteriga nam je zgorej omenjeno družtvo svetiga Moho-

ra še letas podati obljubilo. Ravno ta gosp. Kafol se je lotel sadaj tudi že še nekej družiga spisovati; ako nam bo dovoljeno, bomo drugikrat kej več omenili.

Ali še zamoremo tudi od drugih strani kej upati. Poznam prav verliga pridigarja, rojeniga Krajnca, ki pa sadaj tukej v Gorici živi, in kot prav pridigar po celi naši škofiji, in tudi čez njene meje slovi. Od več duhovnov naprosen se je sadaj usedel, de nam bo svoje izverstne pridige v čisto spisal, ter jih, ako bo mogoče, s pomočjo družtva svetiga Mohora na svetlo dal. Dve teh pridig sim tudi že vidil in bral, in reči moram, de ste mi dopadli; gotovo bodo tudi vse druge prav prav dobre. Tode od teh hočemo še drugi krat kej govoriti. — Spomnim se tudi na nekiga mladiga duhovna v Berdih, ki mi je lani tudi rek, de bo kej pisal; jaz menim, de nam zamore on kej izverstniga napisati. Ali pa bo res kej spisal ali ne, še ne vem. Na zadnje naj mi bo pripušeno, de kej povem tudi od hvalevredniga prizadevanja naših Goriških bogoslovcov, se v svojim milim slovenskim jeziku po mogočnosti vaditi, ki dobro vedo in spoznajo veliko potrebo veči onike tudi v tej stvari, ako hočejo enkrat kot dobri dusni pastirji sebi izročeniim dušam z več pridam lomiti kruh besede božje. Vselej so bili sicer med njimi nekteri tudi nekdej v preteklih letih, ki so z veči skerbjo se tega uka posebno goreče poprijemali, in željno prebirali slovenske bukve, posebno pa pridigarje; ali vendar se mora reči, de se je v teh sadajnih novejših časih marsikej še poboljšalo. Sadaj ima semeniška knjižnica že vec slovenskih knjig, kakor jih je že pred tremi leti imela (akoravno ji še sadaj mnogo mnogo manjka!) in skorej celo leto ni ene teh knjig, bi djal, v knjižnici, ker so vedno v rokah sadaj teh, sadaj unih bogoslovcov. Pa tudi v spisovanju mnogoverstnih sostavkov se nekteri pridno vadijo; velik del poslovenjeniga Gofina, ki ga sadaj družtvo sv. Mohora izdaja, je delo Goriških bogoslovcov; Povestnica Goriške nadškofije, ktero je ravno to družtvo lani v Celovcu natisniti dalo, je tudi iz našiga semeniša; spisatelj te povestnice je tudi že drugo delo dogotovil, namreč: Povesti iz cerkvene zgodovine za mladost, ki bo utegnilo tudi enkrat na sveilo priti; in letas so Goriški bogoslovci še precej dobro poslovenili zares lepo laško delo nekiga Francesco Tecini z naslovom: „Stari Urban ali zimski večer dobrih kmetov,“ ktero delo so naš prečastiti veliki škof že za natis odobrili, in sadaj je že središnjimu odboru večkrat omenjeniga družtva svetiga Mohora v Celovec poslano.

Iz Gorice. Dne 8. p. m. je Goriška nadškofija zopet eniga svojih verlih delavcov zgubila po smerti gosp. Matevža Pagon-a, Černiškiga fajmoštra in dekana; rojen je bil v Černimverhu nad Ipavo 31. vel. serp. 1786. mašnik posvečen 13. kimovca 1810. Tri in trideset let je neutrudno delal v Gospodovim vinogradu, in mnogo let kot fajmošter in dekan v Černičah, dokler ni 67 let star te dni svoje duše Bogu izročil, de prejme plačilo, ki na pridne in pravične obdelovavce Gospodoviga vinograda unkraj groba čaka. Bog mu daj večni mir in pokoj!

Sedaj imamo v Gorici že posebniga postniga pridigarja, ki bo ves čas de velikonočniga tvorka, kteri dan je navadno poslednja pridiga, v veliki cerkvi vsako nedeljo in vsak praznik in čez teden vsak tvorek, čertek in petek ob enajstih pred poldnem laško pridigoval. Ta pridigar je neki Zampari, iz Portogruarske škofije, in sicer iz St. Vida na Laškim, mož v naj boljši dobi svoje starosti, krepkiga života, pa tudi krepkiga in prijetniga glasa, in zares zgovorin, de je kaj. Zato ga pa tudi naši Goričani močno hvalijo, in

ga hodijo pridno in zvesto poslušati, tudi taki, ki sicer med letam ne marajo dosti za božjo besed'. Perva pridiga je bila, kot po navadi, na pepelnico sredo, Bog hotel, da bi beseda Božja, ki jo on oznanjuje tudi vsim njegovim poslušavcem zares v serce segla, in obilen sad rodila!

Pa ne le samo v mestu, ampak tudi po drugih krajih Goriške nadškofije, to je, med Lahi, je ravno ta navada, da imajo o svetim postnim času svojiga lastniga pridigarja, n. pr. v Karminu (Cormons), v Teržiču (Monfalcone), v Ajeli, v Cervignani itd., to je, po takih krajih, kjer je kej tako imenovanih bolj omikanih ljudi, kateri hočejo v ti reči mestnjane pomenjati, večkrat in zgol baharije, da zamorejo reči: Tudi mi imamo, ali smo imeli vunajniga postniga pridigarja! Teržan.

Uradne naznanila.

Iz Ljubljane. Po določbi učilniga ministra smejo tudi vsi učniki ljudskih šol slovesno obleko (uniform) nositi, razun pri učnji in cerkvenih opravilih. — Po knezo-škofijskim naznanilu do duhovstva zastran pomoči pri popisovanjih odpade zmed 90.000 za leto 1853 potrebnih vojaških novakov njih 1250 na Krajsko deželo. — Ljubljansko poglavarstvo je 3. t. m. naredbe razpisalo, po katerih bi se pridna hoja otrok v šolo dosegla. Vsi otroci od 6. do spolnjeniga 12. leta morajo po postavi v vsakdanjo, in od 13. do 16. leta v nedeljsko šolo hoditi. 2. Učenik in šolski ogleda vsaciga kraja imata o vsakih šolskih praznikih te otroke po vaseh in hšnih številkah natanko popisati in popis s kerstnimi bukvami primeriti. Kteri ne morejo v vsakdanjo šolo iz resničnih zadržkov hoditi, so vender k nedeljski šoli zavezani. Učenik mora natanko zaznamjati, ako kateri poostane, in poostale precej ali ob tednu duhovnemu pastirju naznaniti, kateri naj lene posvari in k dolžnosti spodbu- duje. Leni starši morajo v kazin dvojno učlino plačati. V-saki mesec morata župan in šolski ogleda v šolo priti in zapisniške pregledati in podpisati. Tudi se želi, da bi duhovni pastir bil z njima pričujoč.

* Gospod Jožef Zameje, kaplan v Krajski Gori, pride za obsadniga kaplana v Ljubljano. Gospod Jakob Stresen v Lozicah je v pokoj djan; v Lozice pride gosp. Štefan Peterlin, in v Ipavo za kaplana gosp. Henrik Šparovic, lani posvečeni mašnik. — Bolnimu gosp. fajmoštru Jurju Plemelnu v Zaplani je bivši ligvorjan gospod Martin Korošic pomočnik poslan.

Iz Podgraj. *) Ravno sim čul žalostno novico, da je častiti duhoven Janez Črkar v Harijah izpostavljeni kaplan Ternovske tebantije po noči od 24. do 25. t. m. ko je ravno po izvršenim opravi iz tebantije proti domu šel, v strašni burji in metžu, da ni bilo skoraj mogoče od soseda k sosedu iti, od mraza in metenja omamljen najden bil in je pred, ko so ga domu prinesli, svojo dušo izdihnil. Naj v miru počiva!

Iz Notranjskiga. Vožnja po železnici. Naglo tekó človeku ure, dnevi, ako se v prijetni družbi znajde. Pomenkvajo se, smeja jo in veseló, kjerkoli se pošteni ljudje dobe. Dolgočasno in morivno pa je daljno popotvanje brez vsih prijatlov ali vsaj družjev. Zato si tudi vsak po moči vedriga pajdaša za pot preskerbi, ako se peš ali na svojim ali najet m vozu kamo poda. Tudi na deržavnih vozéh (poštah, železnizah) se družbe ne zmanjkujó; samo po svoji volji se ne zbirajo. Iz vsih krajev jih vetrovi znašajo, moške in ženske, stare in mlade, vesele in čmerne, pravoverce tudi neverce. V

teh vozeh se kupoma raztrošajo mnogi govori o veri in deržavi, posebnih in vsakdanjih zgodbah. Ako pa v take vozé sramožljive ovce, pa prederzni volkovi pridejo, mende ne more huje biti, ker se nasprotno reči nikoli ne strinjajo. Se vé, da morajo nezmožne ovčice terpeti. — Hitro se vožnja odseda, pa še urneje, tako rekoč, curkama prav peklenske cape marsikacimu gerdoustnežu iz gobca vró. Kakor strup zdravimu telesu, tudi te nesnažne klafe poštemimu sercu škodujejo. Sramožljive duše pa se v vročih vicah znajdejo. Nič družiga si ne vošijo, kot hitre rešitve. Poštenim popotnikam, posebno občutljivim ženskam v tolažbo se pové, da jim je zoper take ostudne nadlege postava pravična varhinja.

Sileški časnik lanskiga leta tole naznani: Kraljeva nadsodna je to le popotnim prav važno razsojo storila: Tergovsk, strežej peljaje se po železnici na gornjim Sileškim, je neprenehama popotne ženske, ki so bile ž njim v vozu, z gerdimi, nesramnimi govoricami nadleževal. Zavolj tega nespodobniga vedenja toženiga je perva sodnja kriviga spoznala. In desiravno ga je druga sodnja hotla oprostiti, češ, da bi v §. 150 kazenskiga zakonika ne bile zapopadene nesramne govorice; je vender verhna sodnja perva razsodbo poterdila, in izrekla: da so bile klafarske besede verh velike nespodobnosti in nesramnosti še tudi očitno pohujšanje, da tedej §. 150. gotovo taciga gerduna zadene, ki je bil tudi res na tri mesce v ječo obsojen.

Razgled po keršanskim svetu.

Iz Pariza. Bezansonski véliki škof v pastirskim listu za lešnji post perserčno prigovarjajo, nedeljo in zapovedane praznike posvečevati; če ne, se jim bo godilo, kakor gostivničarjem, ki jih je železna cesta našibala, ker cerkvene zapovedi, postnih dni, niso spolnovali.

Angleško. Angleško ima 668 katoliških cerkev in kapel in 876 duhovnov; Šotsko 133 cerkev in 132 duhovnov. — Poslednji zapisavnik spreobrnjencov h katoliški veri ima 9 poprejšnih anglikanskih duhovnov in čez 130 deželskih, med kterimi so grofi in in drugi plemenitniki. Gotovo pa je, pravi „Civiltà cattolica,“ da v tih zapisnikih, ki od časa do časa izhajajo, je komej deseti del spreobrnjencov. Njih število je veliko večí, kakor bi se kdo prederznil misliti.

Dunaj. 26. t. m. je bil hudodelnik Janoš Libenyi, ki je bil s pregrešno roko v življenje njih cesarskiga veličanstva segel, na Dunaju obešen. Koli kor poprej terdovratin in neu-miljen, toliko na zadnje skesan, je z molitevjo, zlasti tudi za ohranitev cesarja, svoje poslednje ure dopernesel. „Jesus Kristus!“ ste bile njegovi besedi, ko so ga na visle potegnili.

Drobtinica.

V „Slovenskih nov.“ beremo, da bi bil francoski popotnik Delesert pred nekaj leti najdel v sveti deželi grob kralja Davida in da je svoje najdenje z neveržljivimi dokazi skazal. S koncam kozop, sta bila dva kamna v Pariz perpeljana; celi spomenik bo po dokončani obnovi v razgled postavljen.

Mili darovi.

Za afrikanski mision. G. A. D. 20 kr. — Neka dobrotnica iz Krakoviga 2 Evangelija in 1 Obiskovanje svetiga R. telesa. — G. F. M. 2 gld.

*; Druzi dopis bo soobčen prej ko moč, Bog p'ati! Vred.